

אי שש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כא כסלו תשע"ח: הדלקת נרות: ירושלים 4:00 תל-אביב: 4:14 חיפה: 4:03 מוצאי שבת: ירושלים: 5:15 תל-אביב: 5:16 חיפה: 5:14 ר"ת: 5:51

פרשת וישב

פיו ולבו שוים

"שמא היה חטד בכוננתי לשמים"...

כ"ק האדמו"ר רבי יחזקאל הלבשרטאם משינאווא זצ"ל הקפיד תמיד שיהיה תוכו כברו. בהיותו פעם בעיר אוהעל נשא דרשה בבית הכנסת וכעבור שנים התעורר ספק בליבו האם כל כוננתו בדרשה זו היתה לשם שמים...

מה עשה? קם ושב לעיר אוהעל וציוה להכריז שיבואו כולם לבית הכנסת כי רוצה לדרוש לפניהם. ואכן נתאספו כל אנשי העיר לשמוע דרשתו.

עלה רבי יחזקאל על הבימה וכך אמר: שמעו נא רבותי! לפני שנים אמרתי כאן דרשה ולא הייתה כוננתי לשמים בשלימות, וזהו חטא גדול לדרוש בכוננות לא רצויות ופניות לחוץ. רציתי איפוא לחזור בתשובה על זה באופן שמבואר בגמרא (יומא סו:).

"על כן באתי לכאן וכינסתי אתכם, כדי שיהא ממש באותו מצב כמו שהיה אז בשעת הדרשה. והנני מבקש באזני כולכם מהקב"ה שימחל לי"...

מגדולי החסידות

להשריש את מדת האמת

באופן שיהיה "תוכו כברו" ולא

לדבר "אחד בפה ואחד בלב" !

נלמד מהפסוק: "וישנאו אותו ולא יכלו

דברו לשלום" (פרק לז-ב)

וכתב רש"י: מתוך גנותם למדנו שבחם, שלא דיברו אחד בפה ואחד בלב. עכ"ל. וידועים דברי חז"ל: כל תלמיד שאין תוכו כברו אינו תלמיד חכם. ויש אומרים: נקרא נתעב (יומא עב:). ואחד משלושה שהקב"ה שונאן הוא המדבר אחד בפה ואחד בלב (פסחים קיג:).

פסק הרמב"ם (פ"ד מהל' דעות הלכה ו): "אסור לאדם להנהיג עצמו בדברי חלקות ופתוי, ולא אחד בפה ואחד בלב אלא תוכו כברו, והענין שבלב הוא הדבר שבפה. ואסור לגנוב דעת הבריות אפילו דעת הגוי... ואפילו מלה אחת של פיתוי ושל גניבת הדעת אסורה, אלא שפת אמת ורוח נכון ולב טהור מכל עמל והוות".

ודוגמא לכך הביא הפלא **יועץ:** "המראה חיבה יתירה לחברו ואין פיו ולבו שוין, גניבת דעת מקרי".

ידועים דברי חז"ל שמקדש ראשון חרב מפני ג' עבירות חמורות, ומקדש שני חרב מפני שנאת חינם. הבדל יסודי ביניהם: בג' העבירות הטומאה נראית בחוץ. אך בשנאת חינם הטומאה מבפנים. שכן כך טבעה של שנאת חינם: בפיו שלום את רעהו ידבר, ובקרבו ישים ארבו. גם כדי להבדיל בין הטומאה והטהרה בבהמה, ישנם שני סימנים. האחד בחוץ [מפרסת פרסה] והשני בפנים [מעלת גרה].

מענה נוכל לרמוז כל זאת בלשון חז"ל (יומא ט:): "טובה ציפורן של ראשונים מכריסן של אחרונים". כלומר: טוב הסימן טומאה של הראשון [בבית מקדש ראשון] שהיה מבחוץ, גלוי לעין כל. מ"כריסן של אחרונים" - מהטומאה של האחרונים [שנאת חינם בבית שני] שהיה טמון ונסתר בתוכם.

וכל כך למה? משום שכאשר הרשעות גלויה לעין כל, יודעים להזהר ולהתרחק ממנה. לא כן כאשר טומן הרשע את הטומאה בקרבו, הריהו למכשול ולאבן נגף וגדולה הסכנה להתחבר אליו וללמוד ממנו.

לבו בל עמוז...

דוגמא ל"שלום ורעות" התלויים בדבר... הביא הגה"צ **רבי ראובן קרלינשטיין** זצ"ל באחת מדרשותיו: "סיפר לי הרב ירחמיאל בויאר, כי בשעתו, בעת ששימש בתפקיד ראש העירייה בבני ברק, היה יוצא בבוקר לבית הכנסת לדרמן לתפלת שחרית בשעה קבועה.

והנה מידי יום ביומו, היה עובר יהודי בכיוון השני של המדרכה, וכאשר רק היה רואה אותו מרחוק, היה אותו יהודי אומר לו "שלום" תוך כדי שהוא משתחוה לו... הוא כל כך התכוף, עד שהיה נראה שהוא מגיע עד מרצפות המדרכה...

העיר לו פעם רבי ירחמיאל: "רבי יהודי, אסור לעשות כך, כי בתשובת הגאונים נאמר שהשתחויה הראשונה בבוקר צריכה להיות בבית הכנסת, אין להשתחוות לבן אדם לפני התפלה! אך לא העיילו הדיבורים, וכל יום מחדש "כורעים ומשתחיים", כמעט עד לקרקע.

"והנה" - מספר ר' ירחמיאל - "רק נשמע קול הברה בעיר כי אני מתעתד לפרוש מהעירייה, חלפו כמה ימים, נפגשנו שוב בבוקר, והוא עבר כאילו שלא מכיר ולא ראה אותי מעולם. לא השתחויה ולא כלום. כי מה יש לו איתי?"

יחי ראובן

מעלה נשגבה להודות על האמת בפני הזולת אף אם מתבזה על ידי כן !

נלמד מהפסוק: "ויבר יהודה ויאמר צדקה ממני" (פרק לה-כו)

ואמרו חז"ל יהודה הודה ולא בוש, מה היה סופו: נחל חיי העולם הבא (סוטה ז:). כיוצא בזה אמרו חז"ל על הפסוק "יהודה אתה יודך אחיך" - מקרא זה לא אמרו אלא כנגד צדיקים שכובשים את יצרם ומודים במעשיהם, שכל המודה במעשיו זוכה לחיי העולם הבא (מד"ר). עוד אמרו חז"ל: יוסף שקידש שם שמים בסתר זכה והוסיפו לו אות אחת משמו של הקב"ה, שנאמר (תהלים סא) "עדות ביהוסף שמו" יהודה שקידש שם שמים בפרהסיא זכה ונקרא כולו על שמו של הקב"ה (סוטה י:)

קשה לו לאדם להכיר באמת ולהודות עליה. מידותיו הרעות ותאוותיו מקשות עליו מאוד. על הפסוק שבפרשת בראשית (פרק ג-ו) "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל", העיר הגאון **רבי שמחה וסרמן זצ"ל**: מילא "טוב העץ למאכל: מובן. ו"תאווה הוא לעינים", גם כן מובן. אבל מהו הענין של "ונחמד העץ להשכיל"?

והשיב רבי שמחה: האדם נגרר אחרי תאוותיו, וכי כל רצונו לאכול מפרי עץ הדעת הוא רק משום תאוותו הפשוטה ש"טוב העץ למאכל והוא תאוה לעינים", אלא שקשה לו להכיר באמת הזו ולא נעים לו להודות עליה, על כן הוא מוסיף לכך את ה"נימוק" כאילו שהמניע שלו הוא האידיאל של "להשכיל" בעוד האמת הוא שהוא פשוט נגרר אחרי תאוותיו הגסות והאפילות, והתירוץ של "ונחמד העץ להשכיל" אינו אלא רמיה עצמית.

שינוי במסכת אבות (פ"ה מ"ז): אחד משבעה דברים שבחכם הוא "מודה על האמת". ולכאורה תמוה, שהרי כדי להודות על האמת צריך גבורה [כפי שנשתבח יהודה] ולא דוקה חכמה, וכיצד זה משיך התנא את מודה על האמת לדברים שבחכמה?!

וביאר הגה"צ **רבי ירוחם לייבוויץ זצ"ל** (בספרו **דעת תורה**) עפ"י ביאורו של **הסבא מקלם**: כשפתר יוסף את החלומות לפרעה אמר פרעה: "הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו... אתה תהיה על ביתי"...

ופלא הוא, הכיצד פרעה הרשע מלך מצרים שהיו שונאים את העבריים כפי שנאמר "כי לא יוכלון המצרים לאכול את העבריים לחם", לפתע פתאום מסתלקת לו השנאה באחת, עד כדי לתת ליוסף כזו משרה נכבדה?!

וביאר הסבא הקלם, כי בכך מגלה לנו התורה כי פרעה חכם גדול היה, ומדרכם של חכמים להודות על האמת! זו כוחה של החכמה, שבשלימות מדתה, גם בלי יראת שמים, יש בה כדי לשבור את המדות. המדות בטילות בפני החכמה! הוא שאמר התנא שאחד משבעה דרכים שבחכם "הוא מודה על האמת".

בתוך דברי תשובה שכתב **החתם סופר**, כתב בזה הלשון: "צריך אני להודיע מאיזה טעם אני פוסק, כדי שאם יבדוק אחרי וימצא טעות, שאחזור ואומר דברים שאמרתני לפניכם טעות הם בידי. כי כל אדם עלול לטעות. ועל כן מחוייב אני להודיע טעמי ונימוק... אך אם טעיתי עלי לחזור בי".

בספרו "צוואה מחיים" כתב הגאון **רבי חיים פלאגי** לבניו: "אם נראה לאיזה חכם איזה קושיה או סתירה בספרי, איני מקפיד על זה כלל, כי כך היא דרכה של תורה. ואם תהיה הקושיה או הסתירה בפסק דין, ובפרט מהיתר לאיסור, אל יבוש ואל יכלם המשיג, לפרסם הדברים, כדי שלא יבואו ח"ו להכשל בדבר איסור, כי האמת יותר אהובה אצלנו"...

והגאון האדר"ת כתב בצוואתו (בספרו **נפש דוד**): "כן מעודי האמת נר לרגלי, ואת השקר שנאתי, ואתעבנו בלבי עד מאד. לא אחפה על אוהבי, ולא על קרובי, במקום שהוא מתנגד לאמת, ולא אעשה שקר בנפשי, שלא להודות על האמת. אינני עושה סנגורין למעשי, במקום שיצא ממני שלא כהוגן בשגגה. ולא אכחד תחת לשוני שגגתי."

"תרגיל לשונך לומר איני יודע"...

אחד מתלמידי הרב **מפוניבז' - הגרי"ש כהנמן זצ"ל** שהוסמך לרבנות מספר: אחרי שלמדתי טוב שולחן ערוך עם נושאי כליו ועברתי את כור המבחן אצל גדולי הרבנים, ביקשתי את ברכתו של הרב **מפוניבז'.**

אמר לי הרב: "למדת טוב שולחן ערוך כדי לדעת מה להשיב לשואלים. אך עדיין לא למדת כיצד להשיב כאשר אינך יודע. לא אברך אותך אלא רק אחרי שתכנס לחדר הסמוך ותשנן לעצמך בפיך מאה פעמים את המלים: "איני יודע"..." רק אחרי שתרגיל לשונך לומר גם "איני יודע" אתן לך את ברכתי שתצליח ברבנות"...

הרב **מפוניבז'**

הודה ולא בוש

כאשר מסר פעם הגאון **רבי יעקב קמנצקי זצ"ל** שערך לתלמידיו לפי "סדר הדרף", הגיע לקטע גמרא בה הייתה לו קושיה משכבר הימים, עוד מתקופת לימודו בסלבודקה. ועדיין לא זכה לתרצה לשביעות רצונו.

רבי יעקב הודה בפני תלמידיו כי אינו מבין את קטע הגמרא הזה, וביקש את עזרת התלמידים... הוא ביקש מאחד התלמידים להקריא באיטיות רבה את דברי הגמרא.

והנה בעוד מקריא התלמיד את דברי הגמרא, התחוויר לו לרבי יעקב לפתע כיוון חדש להסביר את הנושא כולו. שמח רבי יעקב וזקף הבנה זו לזכות הודאתו הפומבית בפני תלמידיו כי קיים ענין בגמרא שאינו מובן לו.

רבי יעקב

"טעות הוא בידי"...

פעמים רבות היה הגה"צ **רבי שלום שבדרון זצ"ל** יורד מירושלים לכפר חסידים להסתופף בצילו של רבו הגה"צ **רבי אליהו לופיאן זצ"ל**. באותם ביקורים התבקש רבי שלום ע"י רבי אליהו לשאת שיחה מוסרית בהיכל הישיבה.

באחד הפעמים, מסר רבי שלום שיחה כדרכו בקודש. בסיום השיחה ניגש אליו אחד הבחורים והקשה קושיה על הדרשה... רבי שלום הרהר קמעה והגיב: "עכשיו מתפללים מעריב, לאחר התפלה אשיב לך".

בסיום התפלה התקרב הבחור למקומו של רבי שלום והמתין למצוא פיו. רבי שלום עשה עצמו כמי שאינו רואה את הבחור, הוא ניגש לרבי אליהו ובקש: "אם אפשר רציתי להגיד עוד דבר לפני הבחורים". רבי אליהו הסכים.

פנה רבי שלום לעבר הבימה ופתח בדברים: "לפני התפלה ניגש אלי בחור והקשה על השיחה קושיה חזקה. הבחור צודק! הדברים שאמרתני לא נכונים!"

הוסיף רבי שלום ואמר: "הרהרתי וחשבתי מה גרם לי לטעות. התבוננתי בעצמי ומיד הבנתי את סיבת הדבר. למעשה, כל מה שאמרתני בשיחת המוסר לא מעצמי אמרתני, השיחה היתה מבוססת על דברי **רבי לייב חסמן**, אלא שרציתי לתת "ציפוי מזהב" לדברי רבותי..."

שאפתי "ליינות" את דבריהם הנפלאים, ובוזה נכשלתי וטעיתני... ועתה אבהיר בקצרה רק את מה שאמרו רבותי, וכל חשאר שהיוספתי הוא טעות"...

קול חוצב

להרגיש מחוייבות ושעבוד למי שהרבה להטיב עמו, ולהשיב לו כגמולו! נלמד מהפסוק: "ולא חשך ממני מאומה... ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלוקים (פרק לט-ט)

מפרש הספורנו: "איך אעשה הרעה הגדולה הזאת - לשלם רעה תחת טובה". ומה שסיים יוסף "וחטאתי לאלוקים" [ולא "וחטאתי לאדוני"] יתכן שרמז לנו בזה כאמרת חז"ל (במשנת ר"א - פרק ז) ש"כל הכופר בטובתו של חברו לבסוף כופר בטובתו של הקב"ה". אכן אפשר לבאר עוד, שכל דברי יוסף נסבו ביחס להקב"ה, שכיון שהטיב עמו כל כך בזה שנתן בלב אדוני לתת כל אשר בידו... איך יתכן שיחטא לו וימרה את פיו. על כך היה אומר הגה"צ רבי הלל כגן זצ"ל, כי "טענה פשוטה והגיגנית כזו גם גוי יכול להבין..."

מלבד כל זאת, רואים עוד מעלתו הנשגבה של יוסף שראה בכל מה שעובר עליו את טובתו הגדולה של הקב"ה עמו, שהרי הטובה המקומית הזו בבית פוטיפר הגיעה לו בתוך ים של צער ודמעות על ניתוקו מאביו שנפשו היתה קשורה בו וכן מתוך כל הצער והרדיפה שהיתה לו עד עתה מאחיו, וגלותו לארץ הזרה לו, ועם כל זאת ראה את גודל הטובה בחסד וברחמים שהקב"ה עושה עמו בכל עת, ורק זה מה שהביא אותו להרגשתו הטובה ולבטחונו המופלא בחסדי ה' ולכן שם שמים היה שגור בפיו בכל מקום, גם בהמשך בבית האסורים וגם בעומדו לפני פרעה. כי על כן, הכיר וידע נאמנה שכל מה שעושה הקב"ה עמו הכל לטובה, וגם הצער עצמו הוא שמצמיח לו את הישועה. כפי שהוכח לבסוף, וכמו שאמר לאחיו "אלוקים חשבה לטובה..." (וראה מסגרת על הגרא"מ שך זצ"ל).

וזאת כפי שכבר כתב רבינו בחיי זצ"ל (בספרו חובת הלבבות שער הבחינה פ"ה): וכן ראוי שתבחין את נפלאות ה' בהנהגת העולם, ע"י שתסתכל תמיד בתוצאות הסופיות של המאורעות העוברות עלינו הנראות כרעות בתחילתן, ותראה בהן פלא גדול. כי הרבה ממאורעות אלה הבאות עלינו שלא ברצוננו הופכות בסופן לטובה, וכן להיפך, לפעמים נדמה לנו שנזדמנה לנו טובה ואח"כ היא הופכת לרעה [למראה עינינו].

וכדוגמת המסופר על חבורת עובדי דרכים שישנו ליד קיר אחד, ובא כלב ועשה את צרכיו על אחד מהחבורה. התעורר הלה משנתו ומיד קם לרחוץ את עצמו. וכאשר התרחק מחבריו הישנים נפל עליהם הקיר ומתו והוא ניצל. והרבה פעמים קורים מקרים דומים...

וענין זה מתבאר בפסוק "אודך ה' כי אנפתי בי ישוב אפך ותנחמני" כי נוכח לראות שהצער שהיה מנת חלקו, הוא שהצמיח לו את הישועה והביאו על זה חז"ל במדרש משל לאדם שרצה לשוט בספינה ונתקע לו קוץ ברגלו ואיחר את הספינה, והיה מצטער על זה. לימים שמע שהספינה טבעה בים. שמח האיש והודה להקב"ה על אותו קוץ שנתקע ברגלו, שכן נתברר עתה, שקוץ זה נשלח בחסד ה' כדי להצילו.

וזה שיוסף הכיר והודה שכל מה שעבר עליו "אלוקים חשבה לטובה להחיות עם רב" [וממילא אין לו כל תרעומת על אחיו] וזו היתה גם הודאתה המיוחדת של לאה אמנו כשילדה את יהודה ואמרה "הפעם אודה את ה'". אשר על זה אמרו חז"ל (ברכות ז'): "מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה עד שבאת לאה והודתו", והיינו שהודתה על שקיבלה יותר מחלקה באמהות כפירש"י שם, והבינה שזכתה לכך בגלל הצער הגדול והדמעות הרבות שהיו מנת חלקה ומזה צמחה ישועתה וטובתה הגדולה.

מטעם זה היה אומר הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל שאפילו לשונאו חייב אדם הרבה הכרת הטוב...! שכן פעמים בא על ידו טובה מרובה. הכיצד? אם שונאו חורש עליו רעה. מה עושה הקב"ה? מפר עצתו והופך את הרעה לטובה, והלא טובתו של הקב"ה שלימה היא ומרובה מטובתו של אוהבו בשר ודם. וא"כ למה יטור איבה לשונאו שאף כי אמנם חשבה לרעה, אבל אלוקים חשבה לטובה!

"כאות תודה והכרת הטוב"...

הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל פותח את אחד מחידושי (בספרו אבן האזל) בלשון זו: "הכסף משנה" הביא את דברי התוספות. כשבהמשך דן רבי איסר זלמן רק בדברי התוספות [ולא בדברי הכסף משנה].

הדבר היה נראה מוזר לבנו רבי צבי יהודה זצ"ל. הוא הביא את תמיהתו על כך לפני אביו: אם אינו מתייחס אלא לדברי התוספות, הרי היה יכול לציין את התוספות בלבד ולשם מה היה צריך להזכיר את הכסף משנה שהביא את דברי התוספות?!

השיב רבי איסר זלמן ואמר לבנו: אמנם נכון הדבר שאינני מתעבב במקום זה על דברי הכסף משנה, אבל אני עצמי נזכרתי בתוספות זה רק הודות ל"כסף משנה". על כן מן הראוי שאזכיר כאן את ה"כסף משנה" כאות תודה וכחכרת הטובה שהודות לו נזכרתי בדברי התוספות. **בדרך עץ החיים**

דוגמא ומופת להכרת הטוב...

כאשר לקה המשגיח הגה"צ רבי הירש פאלי זצ"ל באירוע לב, נתלוה אליו שכינו לבית החולים, ומספר השכן שבמשך שנים ארוכות השיב לו המשגיח כגמולו וחש אליו תמיד רגשות הכרת הטוב, אשר התבטאו במיוחד בהשתתפותו המיוחדת בכל שמחה שהתקיימה בביתו.

אמון היה רבי הירש על תורת רבו הגדול הסבא מסלבודקה אשר חיזק את הלמידיו להכיר "כי בעד כל טובה שאדם מקבל מחברו, אין שיעור לגמול ולשעבוד שהוא חייב לו כל ימי חייו ולדורי דורות"...

בהיותו מוחזק על אדני השקפת אמת זו, נהג רבי הירש במדה מופלאה זו של הכרת טובה כלפי הרבנית כאשר הידר באופן מיוחד בציווי חכמים "ומכבדה יותר מגופו", עד שהיה לדוגמא ומופת לכל רואה.

תלמידיו הישיבה שאכלו על שולחנו ראו זאת בעליל כאשר היה מרבה לשבח בשעת סעודות שבת קודש את טעמם המשובח של המאכלים שטרחה והכינה הרבנית כשעל כל מנה ומנה היה חוזר ומשבחה תוך שהוא פונה לבחורים וממליץ להם: "כדאי לאכול זה מאד טעים!"

ר' הירש

אודך כי עיניתיני"...

סיפר רבינו הגרא"מ שך זצ"ל: "כשלמדתי בישיבת סלוצק נחשבתי לאחד הבחורים הטובים בשקידה ובהבנה... הבחורים הטובים היו מבוקשים, והורי הבנות שביקשו להשיאן לטובי הבחורים, הציעו זירות ונדוניות מכובדות. כל חתן סיפר כמה קיבל ואיזו דירה..."

"והנה הציע לי ראש הישיבה הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל את בת אחותו, בלא נדוניה ובלא דירה... את החדר בביתו חילק על-ידי מחיצה, לשנים, וזה היה מעונני... לי לא היה איכפת כי אחת שאלתי: "שבתי בבית ה' כל ימי חיי..."

"אבל הבחורים ריחמו עלי והביטו עלי בביטול: הם זכו לדירות ואני מתגורר בחצי חדר שאף הוא אינו שלי... ואז פרצה מלחמת העולם השנייה הנאצים כבשו את פולניה. הרוסים פלשו לליטא. מי שיכול, נמלט. אבל חברי היסוס להמלט: הם היו בעלי דירות, איך יעזבו דירותיהם. התלבטו, ועד שהחליטו היה מאוחר מדי... אבל אני לא הייתי כבול כי לא היתה לי דירה משלי. בלא היסוס עקרתי לויילנא, משם עליתי ארצה וניצלתי עם משפחתי..."

הנה כי כן, אדם לא מבין שגם אם ניתן לו צער משמים, זה להנאתו ולטובתו, וצריך להכיר תודה על כך. הנה דירתם היתה להם לרוועץ, ומצבי היה לי לעזר..."

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

פתחו את הדלתות! / הרב נפתלי וינברג

'ימים' כך יש בשמים 'ימים רוחניים'. השבת מזרימה שפע של אנרגיה רוחנית לששת הימים הרוחניים, ומהם משתלשלת בהמשך הברכה הגשמית. כללו של דבר: לטרוח בשבת על גשמיות זה **הדבר הכי מופרך בעולם**, שכן כל מהות השפע של שבת הוא שפע רוחני, והטרחה הגשמית היא **סתירה** לאפשרות לזכות בשפע הזה! ההיפך הוא הנכון: דווקא כאשר אנו שובתים בשבת, עורכים סעודות שבת כדת, אזי אנו מתחברים לצינור השפע וזוכים דרכו לרוב שפע גשמי בששת ימי השבוע!

חבל חבל על כל היהודים שמפספסים בידיהם את מקור הברכה. אם במקום זה היו מתאחדים עם המשפחה בשולחן שבת, הרי זוכים לשפע כפול ומכופל בכל התחומים. והעיקר: היו זוכים שגם ילדיהם אחריהם יישארו מחוברים לאבא בשמים ויקימו דורות נאמנים.

מה זה נוגע לנו הקוראים! בידנו הכח להשפיע! הבה נזמין לביתנו אחים תועים, שיראו את העונג שישמעו את הזמירות! שיחושו במטעמים! שירגישו פעם אחת בחייהם שבת מה היא!

לסיים, שתי נקודות בנושאים אחרים:

א) קצב אחד פגע באמורא 'רב' - מספרת הגמרא ביומא (דף פ"ז ע"א). בערב יום כיפור לא הגיע הקצב לבקש סליחה, חשש רב שהקצב יענש והוא פנה אל האיטליז. הקצב לא השכיל להתנצל בפני רב, ובאותה שעה שביקע ראש של בהמה עף נתז אל ראשו והרגו.

מדוע נזכרנו בסיפור? משום שלאחרונה פרסמנו סיפור על יהודי יקר שתלה את פטירת אשתו, בכך שבטעות לא העביר **לרבי מפשעווארסק** זצ"ל כסף שהיה חייב לו - והרי "בעוון נדרים מתה אשתו של אדם" (שבת דף ל"ב ע"ב)

קורא נכבד עורר: כיצד ייתכן דבר כזה שהרבי לא התפלל על החולה - כאשר בעלה שכח להעביר לו בשוגג את הסכום?!

עלינו להבהיר ולהדגיש שמדובר ברושם מוטעה: אין ספק בעולם שהרבי התפלל על החולה, אלא שהוא **לא יכל** לפעול ישועות ללא הסרת **הקטרוג** מהמשפחה. בדומה לאמורא רב שלא יכל להסיר את הקטרוג מעל הקצב, ולמרות שהשתדל בכיוון לא השכיל הקצב לנצל את ההזדמנות. גם במקרה שלנו ההתעוררות הייתה חייבת לבוא מצידו של היהודי, והרבי רק יכל לנסות לגרום לו להתעורר.

וכך הרי התבטא בעל המעשה עצמו: "למפרע הבנתי מדוע הזהיר אותי הרבי כל כך בתחילת הדרך. כעת גם קלטתי מדוע הרבי חיפש אותי שוב ושוב - כדי שאשלם את החוב ואנצל מן הגזרה. רק כך הוא יכל לעורר עלי רחמים, אבל אני לא הבנתי את הרמזים - -"

ב) במאמר בריאות האחרון נפלה טעות בשורה האחרונה של שקלול תוצאות המבחן העצמי. הכוונה **שציון 45 ומעלה** [ולא 34 כפי שנכתב] מעיד על הצורך הדחוף לבצע שינוי דראסטי באורח החיים.

המאמר הנוכחי שונה בתוכנו מסגנון המאמרים הרגילים, וזאת משום "אין מסרבין לגדול". פנה אלינו אחד מזקני וותיקי רבני השכונות בירושלים, אשר ביקש לעורר על ענין שמירת השבת. מזה עשרות בשנים שהרב שליט"א מקדיש את חייו לתקן עולם במלכות ש-ד-י, ולקרב את עם ישראל לאביהם שבשמים.

סיפור אמיתי: שוחחתי עם יהודי מסורתי אשר סיפר את קורות חייו. בצעירותו למד בישיבה, היה לו ראש טוב והוא הצליח בלימודים. אבל העוני! העוני בבית היה קשה ומציק. אחיו הגדול גר בחו"ל, הצליח ועשה חיל. אז הוא החליט "לקפוץ" אל האח, ולעשות משהו לשיקום המצב הכלכלי של הבית. בחשיבה של בחור צעיר סבר שבכוחו לתמוך במשפחה כאן.

עד מהרה טפחה המציאות על פניו. בחור צעיר, ללא מסגרת ההתדרדרות הרוחנית מיהרה לבוא עד שמצא עצמו מחלל שבת בפרהסיה רח"ל. הקים בית וגם חנות. והיא - פתוחה בשבת. אלא מה. "זה היום הכי מוצלח בביזנס. אז מגיעים כל התיירים מהמלונות".

אמרתי לו: תסתכל על מיליוני שומרי השבת בעולם כולו, הם לא מתפרנסים יפה? והם לא עובדים בשבת! הקב"ה עצמו שברא את העולם כולו בשישה ימים, שבת ביום השביעי, כפי שאתה עצמך אומר בקידוש בליל שבת - לא לשכוח: מדובר ביהודי מסורתי! - הוא זה שציווה אותנו לשבות ביום הזה, כמו שהוא שבת - האם לפי דעתך נמנע ממנו לתת לך פרנסה יפה בששת ימי החול?!

תשובה לא הייתה בפיו. אך דומה שה"תשובה" הגיעה בצורה אחרת.

* * *

באחת השבתות, בהן המשיך לעבוד בחנות, התרחש שוד עם נשק חם. השודד ברח עם כל הכסף, והוא נמלט משם חיזור ורועד. בשבת הבאה הוא כבר הגיע במקום לחנות - לבית הכנסת. אבל היצר הרע לא מוותר על אף קליינט: תקופה קצרה לאחר מכן חזר לסורו.

את ילדיו שלח לחינוך דתי. אבל הם לא היו טיפשים, הבחינו שבבית משתדלים לשמור על שבת מסורתית. מכינים פלטה, לא מבשלים וכו' אך בחנות הכל מותר... הערכים הכפולים הללו לא התיישבו על ליבם. בסופו של תהליך התחתן בנו עם גייה רח"ל, והביא לעולם ילדים גויים, לבתו אין ילדים כלל - השם ישמור ויציל.

אם רק היה מוותר על חילול השבת בחנות, הכל היה עשוי להראות אחרת. במקום שהילדים יהיו מתוסכלים בשבת מכל מה שכביכול "אסור" היו זוכים לרוח של מנוחה וקדושה. לאווירה משפחתית חמימה. והשבת הייתה שומרת עליהם - כפי שהם שומרים עליה. השבת היא הרי "מקור הברכה", צינור שפע ברכה והצלחה וכל טוב.

* * *

ידועה שאלת **הזוהר הק'**, אם השבת מקור הברכה אז מדוע לא ירד מן בשבת? מבאר הזוהר: אל תסבור שהשבת מזרימה ברכה גשמית סתמית - אלא הרבה מעבר לכך. כשם שיש בארץ

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**